

RNDr. Daniel Smutek oslavil 65 let aneb „Záliba a koníček profesí, profese zálibou a koníčkem“

VÍTĚZSLAVA SMUTKOVÁ, Chrudim

Daniel v krystalové jeskyni. Lom Prachovice, 2005.

Foto: V. Macháček

Daniel se narodil 24. 5. 1952 ve Vysokém Mýtě.

První svědectví o zálibě v kamíncích podává maminka Ráchel. Ta tvrdí, že kamínky vysypávala z kapes synkových tepláčků, když mu byly tak 4 roky. Bydli ve skromných podmínkách ve Vysokém Mýtě a prádlo ještě prala na valše.

Malou odbočku v zájmech způsobil tatínek, který kromě jiných zálib horlivě sbíral známky. To už byla pardubická historie s filatelistickými setkáními (tajně se jim říkalo burzy). Aby se tam o nedělních, které měly patřit rodině, snáze dostával, bral děti s sebou. Bylo z toho první album na známky a klučičí nadšení ze světa malých zubatých papírků s krásnými obrázky. A opět to byl tatínek, kdo nasadil zájem na správné koleje. Synek totiž záhy zjistil, že má spoustu známek poškozených a objevil, že ten záškodník, který mu je tajně vyměňuje, je jeho vlastní táta. A tak byly lehounké estetické papírky definitivně vyměněny za neméně estetické, ale přetěžké kamení.

Nastala doba objíždění z Pardubic na kole dosažitelných mineralogických lokalit v Železných horách a jejich okolí (Starkoč, Přibyslavice, Markovice, Běstvi-

na, Prachovice, Chvaletice) a v létě na strýcově chatě ve Slavkovském lese výpravy na Krásno, Horní Slavkov, Bečov, Locket, Valeč. A taky uhranutí mineralogickými sbírkami v Národním muzeu v Praze a jednou za měsíc návštěvy mineralogických sešlostí tamtéž. Dobrá maminka v bytě 2 + 1 pořídila skříň jen na minerály. Okouzlení kameny bylo tak velké, že si o minerálech sepsal a ilustroval vlastní knížku. O dalším profesním směřování bylo rozhodnuto.

Vysokoškolská studia na Přírodovědecké fakultě univerzity Karlovy v Praze (1969-1974) znamenala získání teoretických znalostí o minerálech. Ale také o paleontologii, geologii, ložiscích, hydrogeologii a dalších příbuzných oborech. Studia ho také nasměřovala zpět do Železných hor, kde se učil terénním pracím a mapování. Kupodivu pak škola nevyplivla teoretického mineraloga, ale petrografa. Minerálům se tím mnoho nezpronevěřil, většinu času stejně strávil nad mikroskopem studiem těch horninotvorných.

V roce 1975 se oženil a výběr měl snadný, vzal si o dva roky mladší kolegyni, taky geoložku se zálibou v kamíncích (dohazovačkou byla společná pardubická středníškolská profesorka). Takže svatební cesta byla jasná - nočním rychlíkem na Slovensko, pod širák na kamení a neplánovaně s Tomášem Řídkošilem, který stejným vlakem mířil tamtéž. Pak nabral osobní život rychlý spád a narození prvních tří dětí během tří let, nasměřovaly petrografa z Prahy zcela jinam. Potřeboval totiž pro novou velkou rodinu rychle bydlení. Na fakultní nástěnce visel inzerát, že Vodní zdroje Praha, závod Bylany hledají zaměstnance a nabízejí okamžitě byt. Neváhal, a aniž věděl, kde ony Bylany jsou, inzerát schoval do kapsy. Milým překvapením pak bylo, že z okna tohoto velmi potřebného bytu byly vidět sla-

K Danovým prioritám patří geovědní vzdělávání mladé generace. Exkurze v lomu, 2012. Foto: P. Sedlák

hy Železných hor, neboť Bylany se nacházejí asi 5 km západně od Chrudimi.

Pracovní náplň hydrogeologa (doplnil si vzdělání absolováním postgraduálu na Vysoké báňské v Ostravě) zálibě v kamení velmi přála, tou dobou podnik nakoupil z kapitalistického Švédska nové vrtné soupravy, které byly schopny vrtat rychle a výkonně v tvrdých horninách. Tím pádem byla územní působnost hydrogeologických prací pro sběratele minerálů velmi příjemná. Od Krkonoš a Orlických hor přes Vysočinu až na Třebíčsko. A tak se v rámci terénního průzkumu dalo navštívit i nemálo mineralogických lokalit. Také rodinné výlety a dovolené nakonec skončily „po kamení, po hrudách“ a děti velmi často vzpomínají třeba na lom u Koněprus, kde tatínka se synky zastihlo výstražné troubení na odstěhlé a kamení létalo okolo hlav.

V čase, kdy se děti začaly učit ve škole o kamení, nabídl, že v rámci třídního výletu uspořádá pro děti exkurzi s geologickou tematikou. Byl z toho krásný výlet za českými polodrahokamy do Českého ráje a psal se rok 1987. Netušil, že geologické výlety s dětmi či studenty od té doby nepřestanou, nejdlejší tradici mají ty

se studenty Gymnázia J. Ressela v Chrudimi.

V současné době pracuje ve firmě Vodní zdroje Chrudim, spol. s r.o. (založena v roce 1991) a dělí svůj pracovní čas mezi hydrogeologii a Národní geopark Železné hory (vznikl v roce 2012). S velkým nadšením pořádá s týmem báječných spolupracovníků přednášky, výlety, exkurze a je jim jedno jestli jsou pro děti z mateřských škol nebo vysokoškolské studenty. Soukromá sbírka dala základ sbírce firemní a nejsou v ní jenom minerály, ale také horniny a zkameněliny. Velká péče je věnována sbírce regionální, zaměřené na Železné hory. Sbírkové jsou přístupné pro příchodní veřejnost, hlavně pro žáky a studenty (po domluvě i s komentářem).

Co o něm napsat jako o sběrateli minerálů? Není ten typ, který by vyrážel každý víkend s krumpáčem a lopatou, i když kutání a bouchání kladivem má moc rád a má bystré oko. Ale ještě více miluje setkávání s kamením a lidmi okolo něho, třeba na burzách. Potřebuje vědět, co se kde našlo a co se událo. Od roku 1989 nevynechal ani jednu burzu v Mnichově, ačkoliv mu tam i peněženku s pracně získanými markami ukradli. A taky Pardubickou burzu, kterou navštěvuje od doby

jejího vzniku. Poslední dobou se zajímá také o zkameněliny, samozřejmě jsou to obligátní trilobiti, ale také zkameněliny, ve kterých je zakonzervován první primitivní zemský život. A velkou lahůdkou je pro něho zkamenělina, která je fosilizovaná nějakým zajímavým minerálem, tak té prostě neodolá.

Kdybych měla jmenovat nejoblíbenějšího mineraloga, tak to bude určitě RNDr. Lubor Žák, docent na katedře mineralogie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, který byl pro nás jednoduše „Držák“. Pardubák, vysoký, na první pohled nepřístupný starý mládenec, se suchým humorem, pro kterého byla mineralogie vším. Železnohorák každým coulem, s chatou nad Sečskou přehradou a s unikátní sbírkou chvalitických minerálů.

Kamarádi, přátelé a známí, se kterými se díky svému povolání a koníčku stýká, by vydali na dlouhý telefonní seznam. Je pracovitý, veselý, přátelský a optimisticky naladěný a tak ho baví spojovat lidi do nejrůznějších projektů a akcí. A taky má velmi dobré zázemí v místě sídla firmy - městeč Chrudimí. Spolupráce s Regionálním Chrudimským muzeem a Chrudimskou měšťanskou besedou už přinesla krásné akce: Kameny se valí na

Chrudim a Mamuti se řítí na Chrudim.

Tak ať mu to ještě dlouho vydrží!

Dodatek šéfredaktora

Dovolím si krátký dovětek.

Původně jsem požádal kolegu Jirku Zárubu, ať mi sežene několik biostratigrafických informací o záhadném, nicméně stále velmi aktivním železnohorském tvorovi, kterého už taky znám už nějaký pátek. Odvětil „Jasně, požádám manželku. Počkej 14 dní.“ Pak jsem chtěl samozřejmě něco napsat...

Jakmile jsem otevřel text paní Smutkové, bylo mi jasné, že jsem bez práce. Lépe se to asi nedalo napsat. Snad jen mohu doplnit jednu zásadní skutečnost. Železné hory měly vždy z pohledu mineralogie, geologie a montanistiky velký význam. A zejména díky Danielovi si ho udržely dodnes.

Takže nezbyvá než poděkovat paní Vítězslavě a nezbyvá také než se k ní také připojit: „Tak ať Ti to dlouho vydrží Daniele“. A k tomu Ti přeji pevné zdraví a životní pohodu. A samozřejmě díky za vše, co jsi udělal pro Minerál! A těším se na další spolupráci.

Zdař Bůh Petr

S učiteli přírodopisu na ložisku Litošice, 2013.

Foto: P. Sedlák